

JOHDANTO MCDOWELLIN MIND AND WORLD -TEOSTA KÄSITTELEVIIN ARTIKKELEIHIN

John McDowellin teos *Mind and World* (Cambridge 1994) on poikkeuksellisen paljon huomiota herättänyt yritys rakentaa uudenlaista näkemystä tietoteorian, mielenfilosofian ja ontologian alueilla. McDowell pyrkii välttämään mielestään analyyttistä filosofiaa hallitsevat huonot vaihtoehdot, nimitäin yhtäältä ”annetun myytin”, jonka mukaan kokemuksessa käsitteitä sovelletaan johonkin ei-käsitteelliseen, toisaalta koherenssiteoreettisen näkemyksen kokemusten ja tiedollisten vakaumusten ”kitkattomasta” viittaamisesta pelkästään toisiinsa. Hän hakee kolmatta tietä, omaperäistä common sense-realismia, jonka mukaan mieli ei ylipäättään representoi maailmaa, vaan on rationaalisesti avoin sille.

McDowell esittää, että kokemus koskee aina välittömästi, itsestäänselvästi ja rationaalisesti kokemuksesta riippumattonta maailmaa. Kokemus ja siihen pohjautuva ajattelu on hänen mukaansa sillä tavoin avoin maailman käsitteelliselle rakenteelle, että mielen sisältöjen voidaan sanoa olevan osa maailmaa. Mieli on maailmalle avoin. Toisaalta mitään ei ole yksinkertaisesti annettu mielelle, vaan kaikki on ”perusteiden avaruudessa”. Jos tämä voidaan osoittaa, on samalla tuotu esiin realistinen vaihtoehto annetun myytille ja koherentismille.

Kysymys on pitkälle kokemuksen käsitteestä, jota McDowell selvittää lähtien liikkeelle Kantin ensimmäisen kritiikin pohdintoista. Kirjoituksessaan Jussi Kotkavirta tarkastelee McDowellin tapaa lukea Kantia ja siihen liittyviä ongelmia. McDowellin näkemys implikoi filosofisen holismin, joka monessa suhteessa muistuttaa enemmän Hegelin kuin Kantin perusnäkemystä. Michael Quante tarkastelee McDowellin intentioiden ja näkemysten suhteita Hegelin ajatteluun. Yhtäläisyyksistä huolimatta on selvää, että McDowell on sitoutunut sellaisiin nykyfilosofian premisseihin, jotka erottavat hänet näistä saksalaisista edeltäjistään. Wittgenstein ja tämän terapeutinen, antikonstruktiivinen näkemys filosofista on McDowellille tärkeä, kuten Pasi Pohjola osoittaa kirjoituksessaan. Teos sisältää myös kiinnostavan yrityksen rehabilitoida aristoteelista luontokäsitystä, jossa ensimmäistä luontoa hahmotetaan toisen luonnon lävitse, samoin kuin ideoita tälle rakentuvasta käytännöllisestä filosofiasta. McDowell on monessa suhteessa velkaa myös filosofiselle pragmatismille, kuten Sami Pihlström osoittaa kirjoituksessaan.

Oheiset neljä kirjoitusta jäsentävät McDowellin teosta hyvinkin erilaisista näkökulmista. Samalla ne toivottavasti avaavat yhteisestä leikkauspisteestä käsin kiinnostavia teemoja ja ajatuskulkuja useaan eri suuntaan. Kirjoitukset perustuvat esitelmiin, jotka pidettiin 1.-5.6. 1998 Jyväskylässä järjestetyssä *Mind and World* -teosta käsitelleessä seminaarissa.